

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktieförsäkrings.

N:r 24 (339)

Fredagen den 15 juni 1894.

7:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modetidning jämte ko- lorerade planscher 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. 3:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösnum: endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	--	--

Matilda Hall.

»Han söker icke sitt.»
Så lyder en af aposteln Paulus' definitioner på kärleken, men i vårt motto öfver en afslutad lifsgärning borde det heta: *hon sökte icke sitt*, och i dessa få ord skulle vi finna nyckeln till en af de lefnadsgåtor, som synas oss så olösliga, gåtan, huru af det lilla varder det stora, huru det minsta kan räcka till snart sagt i det oändliga.

För fjorton dagar sedan gick genom vårt samhälle det oroande ryktet: Matilda Hall är sjuk, det är mycket betänkligt, hon har lunginflammation. Dagar gingo, man sväfvade mellan hopp och fruktan, men hoppet segrade, ja, öfvergick till visshet. Hon skall få lefva och fortsätta sitt välsignelserika lif, så hade solstrålarne hviskat, när de på söndagsmorgonen den 3 juni lyste in i sjukrummet — men, när samma strålar sänktes mot väster, låg icke endast kvälens skuggor på den sjukas panna, döden hade där tryckt sin prägel. Och nu talas det så sakta i den stora korridoren, och en sorgklädd ungdom rör sig, där nyss stojet af glada barnröster gen-

ljödo och färgrika dräkter vittnade om glädje och sommar.

Matilda Hall föddes i Göteborg den 29 april 1833. Hennes far var affärsman och tillhörde en från England inflyttad köpmansläkt. Moderns namn var Martina Berg.

Tidigt framträdde hos Matilda de anlag, hvilka under föräldrarnes kärleksfulla vård först utvecklades och sedan i lifvets stora skola danade henne till den ädla personlighet, som nu står för vårt minne. Den vördnad för kyrkans auktoritet och fosterlandets lagar, hvilken utmärkte den fromma kvinnan, visade sig först i en sällspord lydnad för och kärlek till hennes föräldrar. »Tack för denna dagen, mamma lilla!» — så tog dottern god natt af sin mor, och sedan faders- och modersögon för alltid slutits, blef hon stödet för den ganska stora syskonskaran. Ordning och pliktrohet voro framträdande drag i Matilda Halls karaktär, och den ömmaste vård skänkte hon allt lefvande. Till och med de små husdjuren vakade hon öfver, ja, på dem pröfvade hon kanske först sin uppfostrande förmåga. Ingen fick

Det som sås tidigt om våren, slår djupast rot. Hvad som tidigt blir inprägladt i barnets hjärta, gifver riktning åt hela lifvet.

F. Ahlfeldt.

roffa från den andra, hvar och en skulle ha sitt, och äfven kycklingarna borde lära sig punktlighet och ordning.

Med dessa anlag var det ej underligt, att hon redan tidigt kände sin kallelse, och att för henne liksom för skalden det hon en gång kom att förverkliga i skönare gestalter stått för barndomsögat. Så drömde den lilla om att en dag bli lärarinna, men sin verksamhet förlade hon högt uppe i det kalla Lappland; där bland de kala fjällen ville hon bygga sitt skolhus. Huru detta skulle inredas hade hon alldeles klart, hon ritade ofta upp det på sin griffeltafla.

I slutet af förra och ända fram i midten af detta århundrade intogo Brödräfsamlingens undervisningsanstalter en framstående plats. I Göteborg hade dess skola, den s. k. Salen, det största anseende. Här mottog också Matilda så väl som hennes syster sin undervisning, men huru utmärkt denna än var, kände hon dock behof af vidare utbildning. Sådan kunde dock ej fås vid något läroverk i Sverige, och hon måste därför antingen välja mellan att på egen hand öka sina kunskaper och söka en plats som lärarinna vid Brödräfsamlingens flickpension i Zeijst i Holland, där hon samtidigt med att hon undervisade, kunde få förbereda sig att aflägga lärarinne-examen. Längre öfvervägde hon hvad hon borde göra. Skolan var avslutad, men ännu dröjde den tjuguariga att tala med sin far. I sista ögonblicket önskade hon nästan, att han skulle säga nej, hon sluppe då att lämna sina kära, men hr Hall svarade, att han ej ville stå i vägen för sin dotters framtid. Tärningen var således kastad, vägen till förverkligandet af hennes barndomsdrömmar öppnad, men på samma gång var det, som om stöden brustit, ungträdet skulle nu växa på egen hand. Matilda kände icke heller i första ögonblicket någon glädje, tvärtom, framtiden kom öfverväldigande in på henne.

I Holland ställdes hennes energi strax på prof. Den unga lärarinnan hade icke endast att i vanlig mening bereda sig på lektionerna, hon fick ock öfva sig i att hålla dem på tyska eller holländska, och detta på samma gång hon läste på sin egen examen, hvilken hon ock vid 21 år lyckligen genomgick. Till skolan i Zeijst kommo, utom från Holland, flickor från Tyskland och England, och då Matilda efter tvänne år lämnade sin verksamhet där, blef hon af sina engelska elever inbjuden att besöka deras land. Därifrån återvände hon hem och började strax efter återkomsten till Göteborg sin verksamhet med en elev. »Det här är senapskornet,» sade en gammal lärare, och hans profetia har gått i fullbord. Längre var det dock endast ett fåtal flickor, som fingo draga nytta af fröken Halls utmärkta undervisningsskicklighet, men 1869 utvidgades skolan till ett fullständigt sjuklassigt elementarläroverk för flickor, och sedan har senapstrådet åt alla håll utsträckt sina grenar, så att vid sista avslutningen, den 2 juni, räknades 214 elever, undervisade af 23 lärarinnor och lärare. Bästa vitsordet om skolan torde gifvas af mödrar, hvilka, själfva en gång Matilda Halls elever, sedan tacksamt lämnat sina barn i hennes vård, och af de unga lärarinnor, som, utgångna från hennes skola, i första hand där söka anställning, för att icke tala om de hundratal, hvilka i lifvets olika lägen

sökt Matilda Halls råd. Också torde det vara få föreständarinnor, hvilka som hon kunde gifva en så grundlig och intressant redogörelse för hvad det blifvit af den burgna medelklassens döttrar.

Det var ej underligt, att de unga hos henne sökte råd, ty hon hade en vid synkrets. Fågeln, som tidigt pröfvat vingarne i flykt till fjärran stränder, lät aldrig stänga in sig. Flere år å rad drog hon vid sommarferiernas början regelbundet till Gastein i Tirolen, och det var icke endast Tysklands och Hollands läroanstalter hon flitigt studerade, hon vann framförallt en ökad människokänedom, och det icke endast i utlandet och i Norge och Danmark, utan framförallt i hennes eget land, där hon från Jämtland till Skåne samlat skördar af erfarenhet. Och hon hade lätt att vinna människorna, ty hon trodde på dem. Själf en kristen personlighet, hvilken ej gaf ett jota mer än hon personligen kunde infria, tänkte hon sig alltid människan bakom orden. Den evangelisk-luterska kyrkan torde ha få så hängifna och på samma gång så frisinnade döttrar som hon. Matilda Hall kunde ha och hade kristna vänner inom olika kyrkliga samfund. Därför att hon själf var en personlighet, var hon rädd om andras. Sin prägel ville hon ej påtrycka någon. »Jag känner», sade hon en gång till sin syster, »min uppgift som trädgårdsmästarens. Barnen äro mina blommor. Jag vill ge dem ans och vård, men blombladen skola bära spår af mina händer!»

Vårt arbete påtrycker oss sin stämpel bestämdare, ju mera vi älska och hängifva oss åt det. Ej underligt då, att man strax i Matilda Hall igenkände lärarinnan, detta mindre dock genom hennes förhållande till andra än genom den heliga tukten, som låg öfver hennes egna tankar och känslor. Orden voro vägda. Med detta låg det kanske i hennes sätt något, som yngre främlingar funno gammaldags, men just detta gjorde, att när hon, hvilken, så att säga, stod mellan tvänne världar i kvinnans utveckling, behandlade våra dagars idéer, spreds en värdoft i rummet; man såg att en väl utslagen värbrodd grönskade öfver hennes arbete.

Var Matilda Hall lärarinna, så var hon dock framförallt kvinna. Det var med moders kärlek och modersansvar hon ledde barnen. Intet, som rörde dem, var henne främmande. Hon läste deras tankar och tolkade dem så, att det lyste i barnaögonen. Barnen kände, huru väl hon ville dem och hela det unga släktet. Åt dem skaffade hon, den gamla, utan tanke på egen uppoffring, allt det bästa tiden hade att bjuda, och som kunde bidra till att uppfostra friska, sunda barn; plikttrogna, trofasta kvinnor; goda, uppoffrande mödrar.

Matilda Halls barndomsdröm om ett skolhus i Lappland gick icke i fullbord, men hennes missionsintresse, särskildt för lapparne, förnekade sig aldrig.

Fick hon icke bygga ett skolhus i höga norden, byggde hon i stället ett sådant i Göteborg. Utan yttre understöd hade hon brutit sin bana, utan sådana har den fortgått. Matilda Halls skola kan, om någon, kallas privat, och därför kunde hon i den få följa grundtanken i sin undervisning. Denna var: »Kristi kärlek öfvergår all kunskap» och »Herrens fruktan är vishetens begynnelse».

Dessa språk stå ristade på väggarna i bön-salen, det enda rum i huset, där den stränga enkelheten tillät några dekorationer. Hit samlades ungdomen dagligen till den morgonbönen och de bibelförklaringar, hvarmed Matilda alltid själf inledde dagens arbete, här firades på hennes 61:sta födelsedag af nuvarande och afgångna elever för henne en fest, hvarvid som grundplåt öfverlämnades åt henne 1500 kr., hvilkas användande hon själf fick bestämma. Fonden har sedan vuxit och knutits till hennes namn; räntorna skola öka pensionerna åt lärarinnor tillhörande hennes skola.

Matilda Halls skola är privat, man får det intrycket, då man står vid den tillslutna dörren och trycker på ringledningen. Där sker intet för öppna dörrar. Fröken Halls milda stämma tycktes vara för vek att fylla ett rum. Med all sin blidhet trängde den dock till hvarje öra af den stora bönssalen, men utom dess väggar hördes den aldrig. Nu har den också här tystnat. Sista morgonbönen höll hon, redan sjuk, den 19 maj. Det onda tog sedan strax öfverhanden, men plågorna voro jämförelsevis ringa, tanken klar. Döden kom som Guds sändebud för att hemföra den trogna tjänarinnan. »Jag har sagt amen till mitt arbete,» sade hon en dag, men fastän detta amen öfver hennes lifsverk var uttaladt, följde hon dock skolans arbete in i det sista.

Nu är också detta för läsåret avslutadt. Utanför det enkla huset vid Karl Gustafsgatan håller en rad af vagnar, och företrädd af den rikt blomstersmyckade kistan kommer ett långt tåg af sörjande ungdom och äldre vänner till till den afidna. Hvert taget drar stå skaror af tysta åskådare, ty hvem kände icke henne, hon som aldrig sökte sitt och dock fick mera än de flesta af hvad vi människor uppskatta, främst den kärlek, hvilken aldrig vinnes utom i försakande af sig själf.

Amanda Leffler.

Nattstämming.

Där ute sofver ljudlöst sommarnatten,
Så tyst, som om för evigt lifvet
Domnat.

Det andas icke öfver hafvets vatten,
Och dagens glöd i mörkrets svalka som-
nat.

Men genom villans höga fönsterbågar
En flod af strålar nattens hvila bryter,
Ned öfver träd och rosenbuskar lågar
Och bländande på gräsets sammet flyter.

Och hör! — En röst i nattens tystnad
hallar!

En ström af välljud böljar för mitt öra

Och klingande ut öfver mörkret sval-
lar...

Hvem vågat väl naturens hvila störa?

Hvem sjunger så? — Ett bräddfullt män-
skohjärta,

Som flödar öfver nu, när lifvet tiger,
Och i ett öfvermått af fröjd och smärta
Med öppen famn mot nattens himmel
stiger...

Men natten sofver, — sval och utan
tankar;

Ej ens ett blad ut sin förstening rötes,
Och ohöjd sången på dess hjärta bankar
Och upplöst bort mot hafvets dimmot
fötes.

Du sälla natt, att så få sorglös sofva
Och i ditt dunkel dagens grubbel släcka!
O, ägde du blott ej den grymma gåfva,
Att andras lif just med din tystnad
väcka!

Ellen Lundberg, f. Nyblom.

Talangen att "samtala".

At Ellen Bergström.

Om det ock får räknas till undantagen, att någon hos sig förenar tjugusju talanger, hvilket antal v. Braun är nog artig eller nog — spetsig att tillerkänna friherrinnan v. K., hör det nära nog till god ton, att unga damer odla någon talang. Antingen måla de i olja eller spela piano, etsa på glas eller taga ögonblicksbilder, modellera, sjunga eller skriva noveller, och på den hvardagliga individ af deras kön, som ej befattar sig med något dylikt, är det ej utan att väninnorna se en smula ned, och själf känner hon sig i de talangidkandes krets tämligen enkel. Möjligen besitter emellertid just hon en talang, hvilken må vara ej faller så i dagen eller framträder med samma anspråk som de ofvan uppräknade eller med dem likställda, men som det oakadt i nämnvärdare grad än de bidrager till ett angenämt samlif — vi mena förmågan att samtala väl. Åt denna »talang» är det några ord här skola ägnas.

Personer, uppfostrade för det högre societetslifvet, och för hvilka detta utgör den egentliga lifssferen, måste, som vi veta, från barn- domen öfva sig i konsten att samtala, och den virtuositet, de däri förvärfva, slår med häpnad den oinvidge. Nu kan det väl tyckas, att för vanliga dödliga, som åt sällskapslifvet ej offra mer än en bråkdel af sin tid, denna färdighet är af ringa värde; och för så vidt man med samtala endast förstår konversera, kan ju i denna uppfattning ligga en viss sanning, ty onekligen har konversationen inom sällskapslifvet sin hufvudsakliga uppgift. Men då väl mycket få lefva så afsöndrade från världen, att de ej någon gång deltaga i fest-

tillställningar och då mindre samkväm äro rätt vanliga inom snart sagdt alla kretsar, bör ej heller denna sida af saken helt och hållet förbises, enär samtalsgåfvan sätter en själf full kvionna i stånd att vid dylika tillfällen höja stämningen och drifva ledsnaden på flykten.

Men vi afse nu ej blott den ytliga konversationen, utan vilja taga djupare tag och söka visa, huru förmågan att på ett otvunget sätt uttala hvad man tänker och känner, eller rättare, förmågan att sätta sig i direkt andlig förbindelse med medmänniskor, öfvar ett gagnande och glädjande inflytande i olika lifvets förhållanden, för så vidt nämligen den ställes i det godas tjänst.

Låt oss t. ex. inträda i ett sjukrum eller i den älderstignes tysta kammare! För konvalescenten i sin hvilstol, för den af en långsamt tärande sjukdom vid bädden fjättrade, för den gamle i soffhörnet skrida timmarne långsamt, och tillvaron förefaller glädjelös om icke rent af ängslig. Men dörren öppnas och en väninna inkommer. Hon slår sig ned i ro och börjar med dämpad röst och vänligt tonfall tala med den sjuka om hennes sjukdom, med åldringen om hans krämpor; omärkligt öfvergår hon till händelser, som timat i den yttre världen, meddelar nyheter från bekanta och vänner och kommer måhända till sist in på någon fråga för dagen, som hon tror kan intressera, och i hvilken, märkligt nog, den tilltalade inom kort lifligt deltagar. När hon går, känns det som hade en frisk vind spelat in, luften tycks syremättad och den gamle eller sjuka har glömt sitt lidande, ungefär såsom den, hvilken med en börda af bekymmer kommer ut på sjön eller i skogen. Bördan finnes nog kvar, men han känner den ej längre.

Törhända icke många af dem, till hvilka dessa rader adressera sig, besökt en försörjningsinrättning eller ett fängelse; men vi kunna intyga, att den människa, som nalkas de fattiga, hvilka på förstnämnda ställe föra ett glädjetomt lif eller de olyckliga, hvilka på det senare täras af ånger och ruelse, samt äger förmåga att på ett sympatiskt sätt meddela sig med dem, hälsas välkommen som en verklig välgörare. Dystra blickar, klarna, färade pannor jämnas ut och det mest slutna sinne öppnar sig, då någon, värmd af människokärlek och i besittning af den förmåga, vi tala om, anslår rätta samtalstenen.

På en bänk på en af Stockholms promenadplatser satt en dag en skröplig, dåligt klädd, gammal man. En fru ur den bildade medelklassen kom att slå sig ned på samma bänk, och inom kort var mellan dessa ett samtal i gång, under hvilket gubben fick omtala sina förhållanden och utgjuta sina bekymmer för ett vänligt lyssnande öra. Det var icke så mycket hon kunde gifva till svar, men de ord, han sade, gingo från hjärtat. Vid afskedet yttrade hon sin ledsnad öfver att ej hafva några penningar med sig, så att hon kunde hjälpa den gamle med en slant. »Ack, kära frun, en sådan här stund är mer värd än pengar. Tack för att frun gitte tala vid mig! — Jag är annars så ensam, jag.»

Och från många håll skulle exempel kunna hämtas för att bevisa sanningen af vårt påstående, men vi förbigå andra områden för att komma in på ett, där litet hvar känner sig hemmastadd.

Visserligen torde det höra till sällsyntheterna, att någon ung flicka förmedels sin underhållande konversation »får sig en man»; — vid valet af följeslagerska genom lifvet bruka männen merendels lockas af yttre företräden eller ledas af egennyttiga beräkningar — men

är det däremot fråga om att behålla det förvärfvade, skall en kvinna ej illa vinna sitt mål med detta medel. Ty för att hålla vid lif sin makes kärlek och kunna rädda sig själf undan den mest beklagansvärda af lotter, den att vara en ringaktad och försummad hustru, fordras att kvinnan äger annat än skönhet och rikedom, annat än talanger i vanlig mening, till och med annat än alla kvinnliga dygder, härför fordras att hon äger gåfvan att för sin man vara ett angenämt sällskap. Känner hon denna hemlighet, lycklig hon!

Man tänke sig kvällsstunderna i hemmet tillbragta under förtroligt samspråk! Hustrun har gjort sin mans intressen till sina, och ingen förstår honom så bra som hon, ingen lyssnar så uppmärksamt till hvad han har att säga, vare sig nu det rör lifvets högre frågor, litteratur, konst eller annat. Genom ett väl riktadt inpass, en fråga eller möjligen en liten oppositionsytring röjer hon, att hon följer med de tankar, han söker utveckla, och genom den resonans, han hos henne träffar på, flödar hans tal, i början afbrutet och trögt måhända, allt rikare, tankarne komma allt klarare, och snart nog börja gnistor af kvickhet och genialitet att spraka. Men antag, att hon är en vanlig hvardagsmänniska! Ja, ämnen finnas ändock alltid, i hvilka han är hemma och gärna yttrar sig, blott någon vill höra på och gifva svar på tal. Och denna någon har hans kloka hustru förstätt att blifva. Äfven om ämnet sig själf ej roar henne vidare, söker hon dock för hans skull så lifligt som möjligt deltaga i samtalet, och så får hon å sin sida bidraga med ett oförargligt skämt, en anekdot eller annat dylikt. Ut från egen hård, bort från hvarandra längta ej dessa makar.

Å andra sidan, huru vinner ej tråkighetens dämon allt mer och mer värde i det hem, där makarna ej kunna göra sig förstådda af hvarandra, ej genom gladt samspråk fylla de lediga stunder, de tillbringa i hvarandras sällskap! Där sitta de midt emot hvarandra och gäspa, och den ena öfvar ett förlamande inflytande på den andras lifsandar. Om ock intet af detta lifvets goda fattas dem, äro de likväl djupt att beklaga för denna ängsliga, ständigt upprepade innehållslösa tête-à-tête, under hvilken den ena blir allt mer och mer främmande för den andra. En ringing på tamburklockan rycker upp dem ur deras försoffning, och tredje man hälsas med oförställd glädje. Uteblir denne, och afbrytes enformigheten ej håller på annat sätt, ser man på sin klocka och försvinner därpå för att antingen i sin tidning eller hos vänner söka det sällskap, ett oblidt öde vägrat honom i hans äkta hälft, hvilken åter på sitt håll får söka trösta sig så godt hon kan för sina svikna illusioner.

(Forts.)

Två konungabarn.

»Den gamla, gamla visan,
Den följer mig hvar jag är;
Det var två ädla konungabarn,
De höllo hvarann så kär.
Det var två ädla konungabarn,
De gifvo hvarann sin tro;
Men vattnet det djupa skilde dem åt,
Och det fanns ingen båt eller bro.»

(»För länge se'n», K. A. Melin.)

Huru ofta har ej den där lilla versen runnit mig i minnet, då jag på min väg i lifvet funnit levande illustrationer till densamma. Ja, med skalden kan äfven jag utbrista: »den gamla, gamla visan, den följer mig hvar jag är!»

För ett par år sedan vistades jag någon tid i en mycket besökt pension i London. Det är en brokig samling man möter på ett sådant ställe, och

nog gifves det tillfällen att studera typer. Jag kan likväl icke säga, att mitt första intryck af sällskapet, då jag såg det samladt vid tabled'höten, var synnerligt fördelaktigt eller ägnadt att ingifva lust till närmare bekantskap. Dock var det ett ansikte, som genast tilldrog sig min uppmärksamhet och väckte mitt intresse. Det tillhörde en ung tyska, vanligen blott kallad »Fräulein», ty hon var för tillfället den enda kvinnliga representanten för sin nation. Hennes drag kan jag ej nu fullkomligt påminna mig, men jag tror ej, att hon egentligen kunde kallas vacker. Hyn var mycket blek, ögonen mörka, håret nästan svart, slätkammadt och hopfästadt lågt ner i nacken. Hon var alltid enkelt och smakfullt klädd, vanligtvis i en tunn, vit blus till en mörk kjol. Hela hennes väsen var ovanligt kvinnligt, men det mest tilldragande hos henne var ansiktets uttryck. Det var på samma gång så obeskrifligt mildt och så djupt vemodigt.

Bakom hennes vackra leende var det, som om en sorg skymtat fram, men icke en sorg som gjort hjärtat bittert och hårdt, utan mjukt, ömt och känsligt.

Det är något förunderligt och oförklarligt i den sympati, som inom oss kan födas för en människa i samma ögonblick vi se henne för första gången och som kan komma oss att känna likasom om vi förstode, ja, nära nog älskade henne, utan att vi i själfva verket veta det ringaste om henne.

Min sympati för »Fräulein» var besvarad, ty hon hade äfven genast känt sig dragen till mig och följaktligen voro vi mycket snart goda vänner. Hon berättade mig om sitt hem i Tyskland, om sina föräldrar och många syskon, som hon ej återsett sedan hon för fem år sedan lämnade dem för att själf förtjäna sitt uppehälle som guvernant i England. Senast hade hon haft plats hos den rika och förnäma lady P., som var änka och med sina barn bodde på ett stort herresäte, Radcliffe Hall. Där hade hon trifts så bra, och det kostade mycket på henne att nu behöfva skiljas från sina elever, vid hvilka hon var varmt fästad. Hon hade nämligen kommit till London för att se sig om efter en ny kondition.

Vi talade äfven om litteratur och musik och kollationerade våra favoriter bland författare och kompositörer. Hon hade i allt sin själfständiga åsikt, men uttalade den aldrig på det där tvärsäkra, docerande sättet som förekommer bland en del unga damer, hvilka önska vara »fin-de-siècle».

Ju mer jag hörde och såg af Fräulein, dess mer lärde jag hålla af och beundra henne. Hon var också allmänt omtyckt i pensionen. Där fanns blott en, som ej tycktes kunna fördraga henne, af hvad skäl vet jag icke, om ej möjligen därför, att hon själf var så föga åld; hon var också den enda, om hvilken jag hörde den milda Fräulein yttra sig skarpt. Den person, om hvilken jag talar, var ett medelålders fruntimmer, en miss Smith, en högst originell uppenbarelse, för att uttrycka sig mildt; men utan öfverdrift skulle man verkligen kunna säga, att hon ej var fullt normal. Likväl tror jag, att hon hade rätt mycken begäfnings, men förfining saknade hon däremot alldeles. Hennes flödande tunga kunde vara både simpel och skarp, men äfven mycket kvick, och hon ägde en verklig talang i att härma folk träffande och elakt. För öfrigt led hon visst icke brist på några talanger, enligt hennes eget vittnesbörd. Ibland om kvällarna brukade hon underhålla sällskapet i salongen med sina vidunderliga historier, i hvilka hon vanligen själf innehade en glänsande roll, men som naturligtvis ingen trodde på (kanske icke ens hon själf), men man skrattade och var road af att höra på.

För mig tycktes hon ha fattat en viss välvilja. En gång talade hon t. o. m. om att lära sig svenska och följa med mig till Sverige, ett ibland de få land, som hon ännu icke sett. Jag får dock bekänna, att jag ej skänkte någon uppmuntran åt detta vänliga förslag, och det förnyades aldrig. I grunden gjorde det mig mycket ondt om henne; hon föreföll så hemlös och utan vänner. En gång yttrade hon: »Hem! Det är det ryligaste ord jag vet.» — Hvilken sorglig bekännelse! Och detta af en engelska! Men, tyvärr, det finns nog godt om olyckliga hem äfven i England; det är ju de stora kontrasternas land.

En förmiddag sade miss Smith till mig: »I dag har Fräulein fått besök af en ung herre, som varit här förut. Han kommer att stanna till midnatten, då skall ni få se, hur hon kurtiserar honom. Det är för obehagligt! Men han frågar inte mer efter henne än så!» och därmed knäppte hon föraktligt med fingrarna. Sedan härnade hon hans fransyska (själf talade hon detta språk förvånansvärdt bra för att vara engelska), ty han

var schweizare och hette Stolz. Hon upprepade något yttrande af honom och framstötte orden långsamt och staccato, på ett sätt, som jag snart fann vara mycket öfverdrifvet. Vid middagen hade jag nämligen tillfälle att göra bekantskap med herr Stolz, som fått sin plats mellan mig och Fräulein. Han var ovanligt lång, hade mörkt hår och svarta mustascher samt såg ganska bra ut, men hade ett dystert, nästan strängt uttryck och talade icke mycket.

Efter middagen slog han och Fräulein sig ned i sällskap med mig och ett par andra personer ute på balkongen, och när det senare började mörkna, flyttade vi oss in i salongen. Samtalet var för det mesta allmänt och något spår till kurtis dem emellan kunde jag icke märka. Visst talade Fräuleins ögon då och då ett tydligt språk, men det syntes nog, att han var en man van vid fullkomlig själfbehärskning.

Följande morgon hade herr Stolz lämnat London. Den dagen såg jag ej till Fräulein utom vid måltiderna. Hon hade mycket att ställa om, innan hon tillträdde den nya plats, som blifvit henne erbjuden och som tycktes mycket fördelaktig; för öfrigt vistades hon på sitt rum. Men dagen därpå träffade jag henne händelsevis ensam i salongen. Halft skämtsamt frågade jag henne, om den unge herrn, som besökt henne, var hennes »fiancé». Först smålog hon blott sorgset, därpå öppnade hon sitt hjärta för mig och berättade sin enkla kärlekssaga. Herr Stolz var informator i samma familj, som hon nyss lämnat, och där hade de lärt att älska hvarandra. Han skulle egentligen blifvit musiker, var redan en skicklig violinist och hade erhållit ett förmånligt anbud från ett kapell, då han hade den olyckan att skada sin ena hand. Visserligen kunde han ännu spela på sin violin, men hans bana var ohjälpligt bruten. Sorgen häröfver hade gjort honom dyster och svärmodig, och han hade äfven lidit mycket för sin kärleks skull, den han ej vågat tro att hon besvarade. Han hade inbillat sig, att hon tyckte om en annan ung man, som också var lärare på samma ställe. Slutligen hade de dock funnit hvarandra. Men då insågo de äfven, att det skulle blifva dem outhärdligt att fortfarande lefva under samma tak och likväl så skilda, att de icke med en blick eller ett ord finge fördrå sina känslor för hvarandra. Hon hade därför rest till London för att söka sig en annan plats, och hit hade äfven han kommit för att de, innan de skildes åt, måtte en kort tid få tillsammans njuta af sin kärlekslycka. Om förmiddagarna hade de brukat promenera i Kensington Gardens eller någon annan af Londons vackra parker, och ett par kvällar hade de varit tillsammans på operan. Men nu voro »ces jours de fête» förbi och endast minnet återstod. När, om ens någonsin, det skulle blifva dem möjligt att gifva sig, det visste de icke. Framtiden såg ej mycket ljus ut. — Och så berättade hon mig, att hon redan fått bref från honom efter hans återkomst till Radcliffe Hall. Han hade talat om, hur tröstlöst det känts för honom att återvända till detta ställe, nu så tomt och öde utan henne; hur upprörd han blifvit, då han i ett af förmakerna fått se hennes porträtt; själf hade han det icke. — »Han vill ej hafva mitt porträtt», sade hon med sitt vemodiga leende. »Han vill blott hafva mig själf.» — Då lady P. på aftonen bedt honom spela, hade violen blott klagat och ropat efter hans älskade. — »Han säger, att han kan icke lefva utan mig. Och jag kan icke lefva utan honom,» tillade hon stilla, men med en klang af förtviflan i rösten och ögonen fyllda af tårar.

Då kom jag att tänka på den där versen:

»Det var två ädla konungabarn,
De gifvo hvarann sin tro;
Men vatnet det vida skilde dem åt,
Och det fanns ingen båt eller bro,

och den grep mig såsom aldrig tillföre. Men egentligen var det väl icke versen som grep mig så, utan verkligheten, ty hvad ges väl mer gripande än den?

Äfven mina ögon fylldes af tårar, och jag slöt Fräulein i min famn, men det dröjde, innan jag hade några tröstande ord att gifva henne. Ord äro för öfrigt så klumpiga och säga så litet.

Redan följande dag skulle hon resa för att tillträda sin nya plats. På morgonen var jag ute och köpte ett par knippor blåklint och prästragar, hvaraf jag band en liten resbukett till henne. En stund innan hon skulle fara gick jag upp på hennes rum för att taga farväl och fästa buketten på hennes kappa. Hon tackade mig varmt och tillade: »Så eget, de äro just mina favoritblommor!» Därom hade jag naturligtvis ingen aning, men äfven jag tycker mycket om dessa blommor. — »Ja, hvar man kommer finner man alltid vän-

liga människor», sade hon. »Här hafva alla varit så snälla mot mig, fast ingen som ni.» — Hvem skulle kunna vara annat mot henne, tänkte jag, men så kom jag ihåg miss Smith. Hon var väl undantaget, som bevisade regeln.

Jag uttalade därpå min förhoppning, att Gud måtte låta henne blifva lycklig en gång. »Jag hoppas, att också ni måtte bli lycklig», sade hon. — »Åh, jag väntar mig ej mycken lycka», svarade jag. — »Men den kan komma ändå, utan att man väntar den», invände hon. Jag smålog och skakade på hufvudet.

Men nu var det nödvändigt att begifva sig af för att hinna i tid till St. Pancras. En sista omfamning och Fräulein skyndade ned i förstugan. Den lilla nätta busjungefrun sprang ut på trappan åt gatan och blåste i sin hvisselpipa. Nästan ögonblickligt svängde en lätt cab fram, Fräulein hoppade upp i den, kofferten lyftes på taket, en sista viftning med handen, som besvarades af mig från balkongen — och så var hon borta.

Ja, borta, men icke ur minnet eller hjärtat. Där skall jag alltid åt henne bevara en liten varm vrå. Visserligen hade vi blott känt hvarandra några få dagar, men hvad betyder väl det? Vänskap och kärlek äro ju oberoende af all tideräkning både för sin uppkomst och utveckling.

Kanske önska mina läsarinor veta, hur det sedan gick för dessa båda »konungabarn» och om de någonsin fingo hvarandra? — Ja, det skulle också jag gärna vilja veta, men troligen får jag det aldrig. Det blef mig blott förunnadt att kasta en liten blick in i deras historia, just då »vatnet det djupa skilde dem åt», och de från hvar sin strand sträckte armarna efter hvarandra. Måhända hafva de dock sedan dess, likt Salamith och Sulamith, lyckats slå en bro emellan sig, ty hvem mäter väl kärlekens makt?

Titania.

Magdalena Rudenschöld.

Ett hundraårsminne.

För Idun tecknad af Georg Nordensvan.

(Forts.)

Bröllopsfestligheterna illustrerades af en lysande karusell, som föreställde Jerusalems befrielse efter Tassos dikt, och där fröken Rudenschöld hade féen Melusinas roll. Den dagen blef en triumfdag, då hon, iklädd féens guldskimrande kostym, kom ridande på en snövit häst. Den som ej var blind för hennes skönhet, det var brudgummen, fröken de la Gardies brudgum.

Ett par år senare hade hofskvallret mycket att berätta om baron Armfelts förbindelse med fröken Rudenschöld. Hon hörde ej numera på andra kavaljerers artigheter, hon lefde blott för denne ende, han var det som bestämde öfver hennes öde. I jublande ord skildrar hon sin lycka i sina memoarer*, och denna lycka — drömde hon — skulle lefva lika länge som hennes kärlek.

Skvallret spreds ut af prins Fredrik Adolf, som också haft sina ögon fästade på den unga skönheten, och som, enligt hennes egen uppgift, tillbjöd henne sin hand, under villkor att giftermålet skulle ske i hemlighet och att hon ej skulle göra anspråk på prinsessetitelt.

Att hennes »inclination» med Armfelt ej längre förblef dold för världen, tyckes emellertid föga bekymrat henne. Rykten af dylikt slag kretsade oupphörligt vid hofvet om än den ena än den andra, men lika högt buro gracerna sina hufvuden för det. Man lefde i tolerancens dagar, tog hela lifvet lätt, intresserade sig i hög grad för sin nästa, men

* Icke i de af Ridderstad offentliggjorda — där är det den bortfärdiga Magdalena som för pennan — utan i de memoarer, ur hvilken Elof Tegnér meddelar några utdrag i sin bok om Armfelt.

var öfverseende med hennes svagheter. Förde man dagbok, så konstaterade man som G. J. Ehrensvärd, att »de romantiska och stora passionerna, som fordom gjorde hofvet så ryktbart», ej längre frodades där, och en allvarlig man som Klaes Ekeblad glömde ej att berätta i sina bref till sin hustru små skandaler ur hoflivet:

»L'histoire scandaleuse är nu som förr uppfylld med anecdoter; den som nu occuperar den brillanta societeten är X:s inclination» — o. s. v.

I egenskap af inflytelserik väninna till konungens mäktige gunstling skulle fröken Rudenschöld kunnat få en större betydelse vid hofvet än den hon brydde sig om att äga. Kung Gustaf — som en gång skref till Armfelt, att han hoppades det skulle dröja länge, innan hon blef en *ångrande* Magdalena — kunde tala förtroligt till henne i statsaffärer, och hon förblef en trogen beundrarinna till tjugarkonungen. Men för politiska ränker hade hon på det hela taget föga sinne, hon lefde uteslutande för sin kärlek och för sin fjärl till älskare, som samtidigt var en lycklig äkta man åt sin ädla, tåliga och storsinnade hustru. Att Armfelts äktenskap, trots hans många snedsprång, var och förblef lyckligt, utgör ett af de ej minst egendomliga dragen i hans historia.

* * *

Nya vindar hade under tiden blåst upp. Missnöjet, som grott under snart sagt hela den tid, kung Gustaf »agerade» på tronen, och som under det senare skedet af hans regering fick allt mera näring inom landet, underblåstes ytterligare af de idéströmningar som kommo upp till nordnorden från andra länder, isynnerhet från Frankrike, där revolutionen nu gjorde sitt första anlopp mot gamla statsformer och mot allt hvad tradition hette.

De gamla erkända tankarna möttes allt mera öppet och högröstadt af frihetsropen, kritiken blef hätsk och hänsynslös, maskeradernas och de pastorala herdelekarnes tid var förbi, det drog upp till storm, och kung Gustaf, som ville draga sitt svärd för kungarnes gemensamma sak och krossa den allt mera omkring sig gripande »insubordinationsandan», föll för lönmördarens kula.

Underliga tider följde. Sedan Anckarström offrats åt den allmänna rättskänslan, upphörde man snart att söka efter de i kungamordet inblandade. De fångne konspiratorerna dansade kring majstången på fängelsets gård, sändes ur landet eller fingo nåd, ransakningen bedrefs på befallning från högsta ort med afsiktlig slapphet — det var ej den vördade konungens fiender, utan tvärtom hans vänner, maktens nuvarande innehafvare fruktade och ville göra oskadliga. Den Armfeltska så kallade sammansvärjningen — planlös, lättvindig, knappast utförbar, om också i hög grad tadelvärd — kom därför ytterst lämpligt för de styrande — fröken Rudenschölds delaktighet däri tyckes ock ha varit välkommen för dem.

Ty här var något att hämnas — ej blott politiska ränker, utan ock något rent personligt, som säkert den gången vägde tyngre i vågskålen. Det var ej storsinnade människor, som på den tiden styrde det svenska riksskeppet. Det var människor, som hade öfverflöd på stora ord och på varma känslor, men som på samma gång de talade så vackert om sin egen dygd och sin glödande rättskänsla, visade sig, då det gälde hand-

ling, allt annat än nogräknade om medlen. Stora ord och minst sagt tvetydiga handlingar gingo hos desse herrar hand i hand.

Hertigen-regenten, sedermera konung Karl den trettonde, hade redan länge haft sina blickar fästade på den sköna fröken Rudenschöld. Hon hade aldrig velat höra på hans höghet, men denne hade likväl ej upphört med sina försök att närma sig henne. Efter Gustaf den tredjes död aflägsnades Armfelt från Sverige och sändes som minister till Neapel, och då han väl var borta, började hertigen — det var på sommaren 1792 på Drottningholm — att förfölja fröken Rudenschöld med sina anbud. Den uppbyggliga historien läses detaljerad i Elof Tegnérs ofvannämnda arbete — man kan ej förbigå den med tystnad, om man vill se Magdalena Rudenschölds ställning i dess verkliga dagar.

Hon var alls ej intrigant. Hennes trohet mot Armfelt var i mångas ögon ett stort fel, ty hon skulle ju tjänat gustavianernas sak vida bättre, om hon velat fängsla hertigen, uppehålla honom med vackra löften, genom ett väl utportionerat koketteri begagna sig af hans kärlek till partiets, till Armfelts egen förmån. Flere i hertigens omgifning intrigerade å andra sidan emot henne, rädda för det inflytande hon kunnat vinna, om hon velat. En intrigant och föga nogräknad kvinna med den makt öfver hertigen, Magdalena Rudenschöld ägde, hade varit ovärderlig för de politiska planer, hon lånat sig åt. Hon kunde unda den höge herrn om sitt finger, hon kunde smekande ha tagit spiran ifrån honom, utan att han märkt det — men hon tycks ej haft en tanke åt det hållet.

Den kärlekssjuke hertigen lofvade henne allt, till och med en gång att han skulle gifva regeringen och förmynderskapet öfver den unge konungen på båten, blott hon ville skänka honom sin kärlek.

(Forts.)

Ett utmärkt tillfälle

att lära känna *Iduns Modetidning*, Skandinavians största och elegantaste, modernaste och billigaste modetidning, erbjuder sig just nu. Af vårkvarterlets nummer — april, maj och juni — återstår nämligen en liten restupplaga, som realiserats till *Iduns* prenumeranter för det billiga priset af **endast 50 öre** för hela kvartalet.

Dessa nummer, som mot insändande af 50 öre i frimärken till *Iduns expedition*, Stockholm, portofritt försändas, meddela alla de nyaste moderna för innevarande års vår- och sommarsång. Hvarje nummer, tryckt på elegant papper och i ett format betydligt större än *Iduns*, omfattar ett 8-sidigt hufvudnummer med 60 à 70 figurer, en stor dubbelsidig mönsterbilaga med mer än 120 tillklippningsmönster samt en 4-sidig likaledes rikhaltigt illustrerad handarbetsbilaga i samma format som hufvudnumret.

Sändas 75 öre (i st. f. 50 öre) i frimärken, så erhålles därjämte med hvarje nummer en fin färgtrycksplansch med modebilder på ena sidan och moderna hårfrisyrer å den andra.

Redaktionen.

För våra damer-artister.

Om teckning med kol, tusch och skrappapper.

För Idun af S. L.

Nedanstående rader äro egentligen afsedda att utgöra ett slags fortsättning på en i Idun tidigare meddelad uppsats om »teckning i blyerts och svartkrita».

Att de nu nedskrifvits, är närmast att tillskrifva ett par lefnadsfriska, unga damer, som fingo fatt i mig härom dagen på Gustaf Adolfs torg och besvoro mig att så fort det var möjligt gifva dem en lektion om ritning på skrappapper. Dylikt papper hade de nämligen hört talas om så mycket, sade de, och ville rysligt gärna försöka sig på med det. De hade ännu ingen egentlig aning om saken och bado mig för all del »skrifva i Idun», så att de genast kunde göra ett försök och om möjligt hinna få några enklare konstverk på skrappapper färdiga under sommaren.

I den förra uppsatsen om teckning medhann jag emellertid ej att nämna några ord om ett slags teckning, som står teckning med svartkrita ganska nära, och hvilken konstnär kan lämna synnerligen lyckade resultat. Jag vill därför nu begynda med några ord om *teckning med kol*. Denna teckning går hufvudsakligen så till, att man i stället för svartkrita använder fina, smala träkol, som spetsas med en hvass knif, då man vill ha rena, klara linier och för öfrigt öfver hufvud taget förfar såsom vid svartkritsteckning.

Här torde vara stället att lära mina ärade lärarinnor — som ej kunna det förut — hur man lämpligast skall spetsa ett stycke krita eller kol. Jag har ofta varit vitne till, hur mången ung dam, som ej tyckts ha varit inne riktigt i förfarandet, täljt på en krit- eller kolbit, så att stora, stora flisor och stycken af densamma yrt omkring i luften, precis som om lilla fröken varit sysselsatt med att karva till en blomkrukspinne eller dylikt husgeråd. Detta torde emellertid ej vara den rätta metoden. På detta sätt förkommer alltför mycket af kritan eller kolet, och dessutom blir spetsen, som man efter många olycksöden till slut dock kanske åstadkommer, ej vidare bra.

En bättre metod är då följande. Man stöder den ändan af krit- (eller kol-) stycket, som man vill spetsa, mot den vänstra handens pekfinger, och håller för öfrigt stycket stadigt med den vänstra handen. Med den högra fattar man så knifven, som bör vara ganska hvass, sätter den ungefär i midten af kritbitens runda (vi kunna ju antaga, att kritan är rund) genomskärning och för den uppifrån och nedåt. Man vrider så på kritstycket och fortsätter affasningen på alla sidor af detsamma. På detta sätt får man en bra spets och det utan att, såsom eljes i de flesta fall är händelsen, något af materialet i onödan förfäres. Om man så vill, kan man sist finspetsa kritan på vanligt sätt, d. v. s. genom att föra knifven utåt spetsen och ej från densamma.

Någon särskild numrering på kolstyckena förekommer ej, utan man väljer ut olika hårda bitar efter prof. Somliga äro nämligen hårdare än andra, en sak som väl till stor del beror på träslag, bränning och dylikt.

Såsom ofvan sades, är tekniken vid kolteckning i allmänhet densamma som vid teckning med svartkrita. Själva början vid det förra slaget af teckning erbjuder emellertid den olikheten, att i följd af kolets finkornighet tecknade konturer m. m. med stor lätthet kunna utstrykas, om man vill ha dem bort. Man behöfver blott slå på det tecknade med en näsduk eller trasa, så blir det till större delen osynligt. Detta är i synnerhet för nybörjaren en viss fördel.

För kolteckning lämpa sig bäst större saker, ut förda i breda, raska drag. Små petisserer äro hardt när omöjliga att utföra i kol. Det är nämligen svårt att kunna få fina, jämna linier med kolet. Stora partier kunna däremot få ett praktigt, gediget utförande.

Om man så vill, kan man stryka till tecknade skuggor med fingrarna (stomfar äro vanligen för hårda för det lösa kolstoffet; de taga gärna med sig mesta delen af den anlagda skuggan, i stället för att utjämna densamma), då synnerligen lyckade effekter kunna åstadkommas. I de allra mörkaste partierna isättes kolet starkt och kraftigt, så att fullständig svärta där ernås.

Det som gör en större, på ett bredt manér utförd kolteckning så behaglig för ögat är i synnerhet dess färg. Denna är nämligen vida vackrare — tycker jag åtminstone — än svartkritsteckningens, som alltid går i brunt. Kolteckningens gråblåa teint med de djupsvarta skuggorna harmo-

nierar så bra tillsammans med dess breda behandling, ungefär på samma sätt som enligt min åsikt en större, bredt utförd lavering tar sig bäst ut, om den malats t. ex. i neutral tint.

De allra ljusaste dagarna kunna vid kolteckning, i synnerhet om teckningen försiggått på s. k. tonpapper, ganska lämpligt åvägabringas med vitkrita eller hvit akvarellfärg. De måste emellertid såsom vid blyerts- och svartkritsteckning utföras allra sist för att ej förorsaka smutsiga toner.

En kolteckning är mycket ömtålig, såsom man lätt kan förstå. *Ficering* är därlör naturligtvis af nöden, men bör ske med stor försiktighet, så att ej fixersriten vållar oreda i kolstoffet.

Teckning med tusch är en art af teckning, som, på samma gång den ej kräver några dyra material, är treflig att utföra och i hvilken man till och med efter relativt ringa öfning kan åstadkomma resultat af ett visst värde.

Teckningen går så till, såsom nog många af mina läsare nu veta, att man med tusch och stålpena tecknar (och skuggar, om så erfordras). Detta är nu den hufvudsakliga metoden.

Några närmare upplysande ord tarfar nog emellertid saken.

När man vill teckna med tusch, bör man, i synnerhet om man ej är vidare van att teckna, förut med en tämligen hård blyertsenna teckna upp de hufvudsakliga konturerna af det som sedan skall utföras i tusch.

Tuschen, som användes, antingen rifver man själf (se härom n:r 2 och 3 i 1893 års I:an) och tillsår då, att den blir riktigt mörk, eller också köper man sig en flaska flytande tusch. Det senare är kanske vid dylik tuschteckning det som mest är att rekommendera.

Stälpenan, som man begagnar vid teckningen, bör vara af fin nummer (t. ex. EF), om man nöjer sig med vanliga stälpenor. Eljes finnas särskilda textpennor att köpa, dels i form af vanliga stälpenor att isätta i ett vanligt pennskaft, dels af särskild façon, fastsatta vid ett smalt träskaft. Den senare sorten, oftast från firman Blanzky Pouré & Co. är ganska användbar. En dylik penna med skaft kostar 10 öre.

Papperet, hvarpå teckningen sker, kan utgöras af vanligt godtt, ej alltför ojämnt ritpapper. Kartongpapper (køpes arkvis) kan begagnas. Det torde emellertid ej under alla förhållanden vara så lämpligt som ritpapper i synnerhet därför att den med blyerts gjorda under-teckningen här ej så lätt som eljes kan aflägsnas.

När man nu tecknat upp nödiga konturer med hård blyerts, följer man därefter dessa med tusch-pennan så troget som möjligt. Är meningen ej blott att teckna — detta uttryck här taget i betydelsen af till större delen konturteckning — utför man äfven skuggorna med tusch-pennan, därvid naturligtvis såsom vid all teckning bemödande sig att medels penndragen åvägabringa en trogen bild af föremålets, som afbildas, karaktär.

Härvid är särskildt beträffande landskap att iakttaga, att partier, längre bort belägna, tecknas svagt och tämligen likformigt, så att de ej genom sin kraft eller sin mera oregelbundna form blifva ägnade att särskildt ådraga sig betraktarens uppmärksamhet.

(Slut i nästa n:r.)

Fru Aktsam.

Hvem är nu det — fru Aktsam?» hör jag Iduns ärade läsarinna utbrista. Tålmodigt bara, vi skola strax få göra hennes bekantskap!

Eller har ni inte kanske i er vänkrets någon dam, på hvilken ofvanstående titel passar in?

Har ni inte lärt känna den lilla frun, som alltid går omkring i gamla, utslitna kläder, därför att hon vill akta sina bättre, som serverar de sina kaffe och te i spräckta och öronlösa koppar, emedan det vackra, nya porslinet oskadat bör få pryda skåphyllorna; som sveper en handduk öfver matkorgen och bär bomullsvantar utanpå glacéhandskarne, på det att allting må hålla riktigt länge och noga aktas?

Då ni kommer på besök hos fru Aktsam, så skakar hon mycket lifligt er hand och hälsar er hjärtligen, men samtidigt glida hennes ögon med oroligt forskande blickar ned till

edra fötter för att se efter, om ni noga torkat dem, och medan hon förströdd följer med ert tal, har hon redan upptäckt den lilla våta fläcken på mattan, som en liten isbit på er kappfäll förorsakat. Hon kan omöjligen invänta ögonblicket för ert uppbrott för att ge order åt tjänstflickan att aflägsna spåren af er närvaro.

Och då ni vid afskedet är nog olycklig att från en framskjutande gren på blomsterbordet i förbifarten stryka af ett halfvisnadt blad, drabbas ni af en så förebrående blick, att ni med all fart böjer er ned för att plocka upp det.

Och fru Aktsams barn sedan, hvilka beklagensvärda varelser! Den lilla flickan har en söndags- och en hvardagsdocka. Den senare är ett klumpigt, outslitligt trävidunder och bevärdigas aldrig med en blick af ägarinnan; dess större är hennes ätra efter den vackra vaxdockan med de blåa emaljögona, den röda purpurmunnen och de gula silkeslockarne, som ständigt hvilar väl förvård i byrålådan. Söndags eftermiddag får den lilla — under mammans uppsikt — leka en stund med denna sin älsklings, hvilket ju vore förtjusande, om inte ideliga utrop och uppmaningar — »ta inte i så hårdt!» »släpp den för all del inte!» »tufsa inte till klädningen!» — å följda af små fingerknäppningar, alldeles förstörde nöjet.

Och den lille gossen!

Hur begärligt hänga ej hans ögon på den praktiga bilderboken, som morbror skänkte honom redan förra julen, men som ännu alljämt sättes undan af fruktan för att den kunde rivas sönder och fläckas ned. Hur roligt vore det ej, att en gång få tumla om i barnkammaren med den vackert sadlade lilla hästen! Men mamma tillåter det ej, den dyra leksaken måste noga aktas.

Barnen växa upp. Dottern ville så gärna, liksom hennes kamrater, en gång få inbjuda sina väninnor, sonen se ett par gäster hos sig. »Nej, inte för allt i världen,» säger fru Aktsam, »de praktiga möblerna, de välvärdade mattorna, de ömtåliga prydnadsbjäsarna, allt måste så noga aktas.» Far i huset har för länge sedan tråkats från hemmet af fruktan för de eviga sparlakansläxorna, han tar sitt glas och röker sin cigarr annorstädes, där ingen ängslan för gulnade gardiner behöfver afhålla honom, där ej en ström af bannor hotar honom om en kaffedroppe smutsar bordduken. Döttrarna lämna snart och gärna föräldrahemmet och fatta det bestämda beslutet: i mitt hus skall det inte »aktas.»

Med sannskyldig ångest skicka de se'n en gång sina egna små till mormors hem. Om sorgsfullt undersökas först de små kläffingarne, fötterna putsas och noga inpräntas, att de ej få klifva på stolarna, ej dra i bordduken, ej ripa det blankbonade parkettgolfvet, ej tumma fönsterrutorna.

Barnen andas med lättad ut, när de åter vända hem från mormor, och jubla emot sin snälla och öfverseende mamma.

Känner ni henne nu, fru Aktsam, kära läsarinna? Medger ni icke nu, att det lofliga nitet att akta och spara till sist kan urarta?

Allt har hon noga aktat, fru Aktsam! Allt är blankt och som nytt värdadt, blott en sak har tagit obotlig skada därvid: familjelyckans behag, glädjen och trefnaden i det egna hemmet.

Hedda Lengauer.

Kvartals- o. halfårsprenumeranter torde oförtöfvadt förnya prenumerationen för det senare halfåret!

En revolution.

En lösning af frågan om tjänstflickor.

Iden ansedda engelska tidskriften »The Nineteenth Century» har en dam, mrs Lewis, skrivit en spirituellt artikel, som bebäddar en kommande revolution inom hushållen. Författarinnan medgifver icke, att hvad hon förkunnar är någon revolution; hon anser, att det endast är en fortsatt utveckling af principer, som redan blifvit införda.

Sälunda*sänder t. ex. byggmästaren ut sitt arbetsfolk för att reparera våra hus; målare och glasmästare komma in och utföra sitt arbete och gå sin väg igen, utan att man har någon förpliktelse att sörja för dessa arbetares föda, kläder eller öfriga vare sig lekamliga eller andliga behof.

Författarinnan till den omtalade artikeln anser, att en liknande fördelning af arbetet kunde utsträckas till andra områden. Hvarför skulle det t. ex. icke kunna vara ett köksetablissemment vid hvarje gata, från hvilket måltiderna skickades till hushållen, så att man sluppe det med dem förenade besväret hemma? Det finns ju städer, i hvilka en början i denna riktning redan blifvit gjord.

»Dagens matsedel» — säger mrs Lewis — »skulle skickas ut till hvarje hushåll på morgnarna och beställningar upptagas på samma sätt som fiskhandlarne nu kringsända sin morgonlista, och det borde vara ett första och ett andra klassens kök. Etablissemmentet måste ha telefonförbindelse med de hus, som begagnade detsamma, så att man lätt kunde rekvirera en extrarätt, ifall det komme oväntade gäster till middagen eller kvällen. Vidare borde etablissemmentet vara så inrättadt, att det, om så önskadades, kunde skicka folk för att servera måltiden.

Mrs Lewis nöjer sig emellertid icke med att befria husmödrarna från det utslitande släpet i köket; för hennes profetiska blick visar sig en armé af utlärdas dagtjänstflickor, som regelbundet komma hvarje dag och uträtta sitt arbete med noggrannhet, ordning och duglighet och därpå försvinna. Antalet tjänare skulle på detta sätt inskränkas till ett minimum, och allt skulle bli ordnad efter affärs-mässiga principer, så att tjänarne skulle få mera fritid och husmodern kunna lefva sitt lif utan den ständiga plåga, hon nu har af ett ständigt påhäng af tjänare.

Tjänstflickefrågan skulle på detta sätt vara löst. Artikeln fäster slutligen uppmärksamheten på, att en sådan utveckling äfven skulle vara ägnad att bidraga till lösningen af en annan synnerligt viktig punkt: kvinnofrågan.

Det finnes för närvarande en hel del kvinnor — af både börd och uppfostran — som behöfva förtjäna sitt dagliga bröd, och som säkert skulle vara villiga att låta all fäfsam vika och gå ut i tjänande ställning, men som at hållas därifrån af den omständigheten, att de frukta för beröringen och samlifvet med folk af simplare art och väsen.

Att det äfven i vårt land finnes ett sådant behof, framgår af det faktum, att många s. k. bättre damer resa öfver till Amerika och där gå ut som tjänstflickor.

Om hushållen skulle ordnas så som mrs Lewis föreslagit, skulle det kunna bli plats för dessa damer, hvilka t. ex. kunde bli förstärkarinnor och inspektriser för köksetablissemmenten, uppköperskor på torgen, »uppsyningskvinnor» öfver tvättgummorna och syffickorna, borddukerskor, kassörskor o. s. v.

Ur notisboken.

Kronprinsessan Victoria, hvars hälsotillstånd under de senaste fjorton dagarna varit ganska tillfredsställande, anländer till Helsingborg i dag fredag. Här mötes h. k. h. af sin gemål kronprinsen samt stannar öfver morgondagen å Sofiero hos deras majestäter konungen och drottningen. Från Sofiero afreser kronprinsparet direkt till Tullgarn, dit deras barn redan utflyttat.

Prins Bernadotte med gemål aflytta i dagarna med sina barn till Fridhem på Gotland för att där tillbringa sommaren.

Ytterligare en svensk kvinnlig missionär i Kina har aflidit, nämligen Elin Gustafsson, som efter åtta dagars sjukdom borttrycktes af tyfus.

Fröken Adèle Wetterlind, den kända och framstående folkskollärarinnan i Jönköping, har meddelat oss, att hon under senare delen af juni samt under juli månad ämnar företaga en föreläsningsturné genom landet för att verka för en allmän svensk kvinnoförenings bildande, hvilken skulle hafva till mål att »arbета för kvinnans frigörelse och politiska rösträtt.» Föreläsningarna taga sin början i Malmö, hvarefter färden ställes till Lund, Landskrona, Kristianstad, Ronneby, Karlshamn, Karlskrona, Kalmar, Oskarshamn, Västervik, Linköping, Söderköping, Norrköping, Nyköping, Örebro, Eskilstuna, Strängnäs, Västerås, Gefle, Sundsvall och Hernösand. Fröken W. har vidare bedt oss meddela, att hon vore tacksam, om hon af för saken intresserade personer i de olika städerna kunde erhålla några upplysningar och råd för bästa anordningen af föreläsningarna på de olika platserna. Hennes adress är för detta ändamål: »Tysta Marie», Helsingborg.

En skrifmaskin för både blinda och seende har konstruerats af den kände och framstående skriftställaren dr Rafael Hertzberg i Helsingfors. Den skall vara på en gång enkel och sinnrik samt kunna säljas för ett ganska billigt pris. Af hvilken stor betydelse en dylik uppfinning kan varda, torde en hvar inse. Som bekant har det i alla tider stött på vissa svårigheter att kunna få till stånd bibliotek för blinda. På senare tider har man börjat inom familjekretsar afskrifva böcker för hand medels ett upphöjdt punktsystem, som de blinda lätt kunna lära sig uppfatta med den fina känseln i fingerspetsarne. Att man emellertid nu betydligt lättare och fortare skall kunna åstadkomma dessa afskrifter medels dr Hertzbergs skrifmaskin, ligger i öppen dag. Den torde nog ock inom en snar framtid komma till vidsträckt användning.

Teater och musik.

Djurgårdsteatern har, som vi i förra numret omnämnde, upptagit det, som det vill synas, outslitliga lustspelet »Charleys tant». Och fortfarande framkallar stycket de mest ihållande skrattalfvor i salongen. Särskildt firar hr *de Wahl* en lysande triumf som den falska tanten. Öfriga rollnehafvare sköta sig oklanderligt.

Till efterpjas gifves sedan i söndags hr Eric Sandbergs sommarrevy »På Helgeandsholmen». På vanligt revymaner framställas här åtskilliga händelser under året för åskådaren. De framtröjas af Helgeandsholmens fé, hvilken ock till slut med tillhjälp af det skönsa fé försöker — ehuru fåfängt naturligtvis — att omvända riksdagsmajoriteten och föra den på bättre tankar beträffande den beryktade Helgeandsholmsfrågan. Revyn är nog här och där rätt fyndig, men gör öfver hufvud taget ett tämligen matt intryck. Den kommer nog det oaktadt att rätt länge hålla sig uppe, och detta beror i sådant fall säkerligen på den anslående sluttblån. Målad af hrr *Grabow* och *Andrén*, upprullas här en fonddekoration, föreställande Helgeandsholmen, sådan den skulle te sig, i fall den finge förvandlas till en öppen plats med planteringar och minnesstoder, men utan några byggnadskolosser. En härligare tafla kan man knappast tänka sig. En sådan plats skulle ingen stad i världen kunna uppvisa, och endast åskådandet af denna tafla är värdt ett besök på Djur-

gårdsteatern. Vi vilja ej beskrifva den, utan uppmana blott en hvar att gå och se den. En dylik uppmaning torde för öfrigt vara öfverflödigt, ty det är en tafla, som hela Stockholm måste se.

En moder.

En lifsbild från den nya världen, för Idun

af

Hilma Angered Strandberg.

I.

Det var i juli månad 1892.

Den bebådade heta vågen hade kommit västerifrån, sade väderspämnen, och på sin väg till den stora staden i Östern vrok den sitt eldskum öfver berg och slätter, öfver byar och blomsterlundar i allt bredare böljlag. Dess make i förhärjande kraft hade icke varit spord i Förenta staterna på fyrtio år. Kväkarstaden öfvergöts tidigt på morgonen med glödande solljus, de raka, ändlösa gatorna med sina trädplanteringar och fula tegelstensbyggnader ångade af hetta, tältaken öfver trottoarerna gjorde ingen nytta, spårvagnarne slöpede sig trögt fram på de enformiga avenyerna. Så stoppade de — en häst hade stupat — det stoppade flere vagnar, det stupade flere hästar — och så följde konduktörerna, hvilka lades på ambulanser och fördes till hospitalen. Folk segnade ned på trottoarer och torg, taktäckare och målare vacklade och föllo, och man dolde sig förfärad i jordväningarnas fuktiga dunkel. En stor stillhet bredde sig småningom öfver staden, arbetet upphörde, fabriken maskiner på sydsidan dunkade icke längre, röken från skeppssmedjorna försvann långsamt i den solheta luften. Endast doktorernas och sjukhusens vagnar rusade i allt vildare fart genom gatorna . . .

Då höres ett skri — det höres många skrin, hvilka du aldrig glömmes, om du en gång hört dem återljuda i ditt hjärta . . .

De komma från gränderna nere vid hamnen, där salugatorna med sina nersmetade hallar och sin vämjeliga stank mynna ut, där half-rusiga, flottiga negerjantor glamma och hvita kvinnor vagga små nakna varelser på trappona ofvanför rännstenspölar, hvori bananaskal och bitar af skämd vattenmelon simma omkring. De spridas uppåt staden till rymliga boningar, de blandas med mödrars gråt . . .

Och utan svalka kommer natten — kvinnor i tusen och åter i tusental bära vaxbleka barn rundt omkring öppna platser, där de snubbla öfver utsträckta, orörliga människokroppar. Folk soffer på hustak och i parker snart sagdt utan kläder, och så bryter en ny dag in — med än mer glödande sol. Dödsfallen ökas i stor mängd, människorna se ut som gula, torra japaneser, och de frysa under högsta solståndet. Mödrar skynda ut på de öfverfyllda färjorna och båtarna, som skola föra dem nedåt floden — ut till hafs — lika godt hvart. De kämpa vildt för en fotsbredd reling — men när de återvända, bära de ofta ett lik i sina dödströtta armar . . .

De flykta utåt järnvägslinierna, där landskapet ligger stilla och hvitt i solglöden, förbi farmgårdarna, där man burit barnen under träden och står och viftar och viftar dem timme efter timme . . .

I Longwood by hade man icke klart för

sig, hur allvarsamt det var, förrän morgonposten kom med hårresande skildringar från den stora staden.

Solen baddade rätt ned på de folktomma byvägarna, och dammet for upp som moln vid minsta rörelse. Hvad det led, slutade drängarne vid kolupplagen upp och gingo hem, grönsakshandlarne stängde boden och sträckte sig i hängmattor, hundarne lågo som döda under träden, och hästarne flockade sig tätt och fnysande på små fläckar af skugga, hvilka någon jättebuske kastade in öfver bestomten.

Byn var stilla som en kyrkogård. Alla fönsterluckor stodo tillbommade, alla de vinranksklädda verandorna öfvergifna. Kom en stackars halfdöd varusäljare och knackade på, öppnades en lucka försiktigt på glänt, som vore man rädd för pestsmitta.

Då hördes plötsligt ett skri — ett gällt, jämnstarkt rop af en späd röst. Det var det första i Longwood by, och en kvinna rusade ut på den öde bygatan till doktors hus. Genom stängda fönsterluckor spreds det och genljöd i mödrars bröst. Nu var man genast färdig, om icke förr — man klädde den lilla och väntade nervöst på den sjunkande solen för att följa med aftontåget till hafskusten.

»Hanna,» sade herr Knudsen betänksamt, »hvad tror du om Else?»

Han sade det väl för femte gången under denna långa eftermiddag.

»Jag är rädd för, att vi borde gå efter doktorn, flickan är *inte* kry, det är säkert.»

»Åh,» svarade fru Knudsen utifrån köket, »inte är det värdt att springa efter doktorn genast, hvem tror du kan må bra i det här vädret? Hon lider af värmen, hon som andra.»

Det var en underlig motsättning mellan hvad fru Knudsen sade högt och det, som tumlade om i hennes hjärna och hjärta. Hon hade en alldeles afgjord dragning till just detta: att sända efter doktorn, att rifva upp himmel och jord af ångest — för hvad? Ja — att någonting skulle komma att hända: ett utbrott af alla de dystra makter, hvilka säkrare för hvarje dag gripit om deras lif sista tiden. Men hon kunde ej förmå sig att medgifva detta, en retlighet, en svart känsla af hämnd — mot hvem? mot sig själf, mot mannen, mot omständigheterna — band hennes själ. Hon ville lösgöra sig, hon ville blifva fri, ljus, naturlig, hon kände till och med en dof ångest. Men hon kunde icke, hon erfor nästan en njutning i att plåga sig själf, mannen, barnet — ja *Gud* — Han — kraften, som hon kände styrde och ställde.

Tonen, hvori hon sade orden, var uttröttad. Det brann som en eld i hufvudet, medan hon släpade sig trögt omkring, satte in diskarna i skåpet och slängde pannorna bullrande in på sin plats. Hjärta och hjärna gingo liksom in i hvarandra, det blef svårt att säga, hvilket som var hufvud och hvilket som var hjärta eller —. Saker måste göras, det var allsammans, midt i detta onaturliga termometerstånd hade en stor barntvätt måst gå af stapeln. Om något nummer på dagens program sköts upp, kom det så surt efter. Hvilken tid tog icke bara barnet! Man kunde frestas att — usch sådana vilda, galna historier. Åh Gud — Amerika! Hade man inte vetat det förut? Åh jo — men ändå? Hvem uppskattade allt hjältemod, som —?

Det fanns rakt ingen kontroll öfver tankarna, de flaxade hit och dit på trötta vingar, men hjärtat var hårdt och mulet och ville ej ge sig.

Tandläkare dr Geo. Forssmans
Nya preparat för tandernas vård:
Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
Annas & de bästa apotek i partymåfärer o. hos
hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos
Bendix, Josephson & C:o, Stockholm.

Inne i frontrummet, där en smal öppning mellan fönsterluckorna släppte in en strimma ljus, låg hr Knudsen på golfvet och fläktade sakta den lilla, som satt på en filt, iklädd endast en skjorta af tunt flanel. Hennes friska kinder voro fulla af röda utslag till följd af värmen, och de kloka, gråblå ögonen sågo matt och ovisst ned på leksakerna rundt omkring. Den knubbiga lilla handen sökte fatta och tumma dem, men hågen var ej med, och hon kinkade sakta. Munnen smackade oupphörligt af törst, och det brunhåriga hufvudet kastade sig tillbaka öfver en kysstäck nacke.

»Pappa, lätta mej,» sade hon grinigt och vände en ängslig, feberaktig blick mot hr Knudsen.

Han lade henne ned på filten, och hon låg tyst och såg i taket, alltjämt tåligt smackande.

Ännu en gång talade fru Knudsen. »Ge henne inte för mycket vatten, hon får bara värre ondt i magen.» Hennes rellighet tycktes henne omfatta hela världen, den drog och drog henne med sig. Den dikterade ord och känslor, utan att hon hade viljekraft att krossa dem med sitt verkliga jag, hvilket hon dock förnam fanns kvar, fast utan förmåga att göra sig gällande.

Hon hade nu gått upp i sängkammaren för att bada och kasta på sig en tunn morgonrock. Däruppe kändes luften som glöd-gadt bly.

Hur trötta tankarna än voro, så jagade de dock hvarandra. Eller de kunde knappast kallas mer än intryck och förmimmelser. Hela den sista tidens tyngd föll öfver henne. Hvad var det? Hvad hade händt? Ingenting särskildt, men makarnas lynnen hade varit så

ömtåliga, och saker hade sagts, som voro rent af förskräckliga, men som de båda visste icke voro menade. De hade spelat på strängen till det yttersta liksom pröfvande, om den verkligen hölle. Skälen till hennes upproriskhet växte i styrka för hvar sak, hon uppställde. Där var huset, som de hyrt härute i ödemarken till stor del för flickans skull, och som var så blottadt på alla bekvämligheter, så allt arbete, hvilket hon ensam hade att dragas med, så mannen, som — ja — som stannat hemma för värmens skull — något som kostade så mycket... Och skulle man vänja doktorn vid att springa jämt, så fick man väl äta kaffe och bröd. Men när dessa futtiga, yttre skäl plötsligt krympte ihop och försvagades af sin egen oäkthet, grep hon sig häftigt samman om den sista, den verkliga orsaken till den rastlösa oron. Det var, att hon ingenting hann med för egen del — hann med hvad? Åh — allt möjligt, hvad som häst, som tjänade till utveckling. Sedan barnet föddes, hade hon ju inte hunnit ögna i en tidning en gång — och när skulle det bli annorlunda? Alltsammans var så gräns-löst-hopplost, och hon sade sig, att det var detta, som drog fram alla hennes sämsta instinkter och gjorde dem till sådana herrar.

Det rörde sig obestämdt och trögt inom henne, men upproret växte.

Då ljud ett hastigt rop därnedifrån, innan hon ännu var fullt färdig.

»Hanna, kom genast ned! Om inte flickan får doktor, så lefver hon inte öfver natten.»

Det var utsagdt med full, energisk bestämdhet, och när fru Knudsen knäpte sin blus, kände hon detta samma förlamande, som tonat öfver de sista dagarna — liksom när

man ej kan handla raskt — eller icke fatta en sak annat än på sned — i en dröm.

Ännu ville det bundna icke lossna. »Öfverdrif inte så där och skräm mig,» ropade hon otåligt och kom ned.

Hr Knudsen hade slagit upp luckorna, och för ett par sekunder blickade de båda makarna fullt och stort på hvarandra, men utan att gifva vika, utan att förstå helt eller känna helt eller vilja helt. Hr Knudsen såg underlig ut i ögonen. Han sade, att hon var yr i hufvudet, men yttrade ingenting vidare om barnet, utan tog hatten och rusade ut.

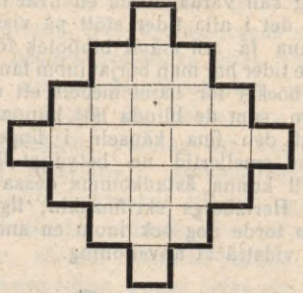
Fru Knudsen lyfte upp den lilla, som låg slumrande. Hon bar henne sakta ut på verandan och satte sig i hängmattan. Solen stod bakom huset, och på gräsmattan på andra sidan vägen betade några hästar, som glänste af svett. Hus lågo strödda här och där, och på verandorna satt folk, och man hörde barn-röster. Lokomotiv hvisslade på afstånd, och luften var tät och rödaktig.

Plötsligt strök en bris förbi — ett af dessa snabba, flyktiga omslag, hvilka ofta komma i solnedgången på heta dagar. Fru Knudsen nästan frös och vek sin kjol öfver flickans små bara lemmar.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Matilda Hall † (med porträtt); af *Amanda Leffler*. — Naturstämning; poem af *Ellen Lundberg*, f. Nyblom. — Talangen att samtala; af *Ellen Bergström*. — Två konungabarn; af *Titanian*. — Magdalena Rudenschöld; ett hundraårsminne; för Idun tecknad af *Georg Nordensvan*. — För våra tamerarter; om teckning med kol, tusch och skrappapper; för Idun af *S. L.* — Fru Aktsam; af *Hedda Langauer*. — En revolution; en lösning af fråg:n om tjänstfickor. — Ur notboken. — Teater. — En moder; en lifsbild från den nya världen, för Idun af *Hilma Angered Strandberg*. — Tidssfordrif.

Diamantgäta.

1) Bokstaf, 2) adjektiv, 3) blommor, 4) vill flickan ha, 5) mansnamn, 6) ställer ungdomen till, 7) bokstaf.
Kalla K.

Lösningar.

Logogryfen: Sjöförsvaret; Ja, jösse, stare, svart, svea, rövare, ters, tass, tre, sjö, öra, tröja, försörja, ö, röst, ref, fé, stöfvare, söt, sörjer, te, tars, ört.

Charaden: Kallskäl.

Bokstafsyrkanten:

M O R D
O D E R
R E D A
D R A M

Gåtan: Passare.

Namngåtan: Tobias.

Schackgåtan:

Min död den ej beklagas bör, Ett uselt stoft han blott förstör. Hvad som odödligt hos mig var, Sin högsta flykt i döden tar. Farväl, o jord! Farväl mitt stoft! Farväl du hoppets rosendoft! Hvad jag med jordisk längtan sett, Jag glömmar allt. Jag hoppas ett.

Hildegard.

Båd' ondt och godt den vålla kan.
Mitt andra, uti sagan, huldrikt skänker
Sin skyddsling hjälp mot elakhetens ränker,
Och så, till sist, en prins till man.
Om du en åtrådd sak därmed kan vinna,
Mitt tredje gör du, som en sannskyld kvinna.
Mitt hela är en sjukdom, som kan döda
All hederskänsla, och som skall föröda
Båd' kropp och själ, om fritt den härja får.
S. L.

Ifyllningsgäta.

	M	N	
	O	D	
	U	R	
	L	U	
	K	U	
	T	L	
	Å	P	
	J	A	
	I	S	

De 54 tomma rutorna i ofvanstående figur skola ifyllas hvar och en med en bokstaf sålunda, att de 9 vågråta raderna utgöra bekanta ord. Orden, men i annan ordningsföljd, beteckna: en stad i Österrike, en stad i Sverige, en skogsväxt, en eldstad, en amfibie, en militär, ett fruntimmersnamn, en bärsort, en vildblomma.

Tidsfordrif.

Redigeras af *Sophie Linde*.
Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Dumheten kallar jag
Moder, och nöjd och trygg
Uti dess vingars skygd
Växte jag — tills en dag
Maktig en trollkarl kom,
Såg mig, och så med våld
Tog mig uti sin sold,
Utan båd' men och om;
Formade mig till staf,
Hvarmed han svartkonst dref,
Och sedan dess jag blef
Ständigt hans arma slaf.
Svängde han mig helt lätt,
Trollades genast opp
Glädje och frid och hopp,
Sanning och ljus och rätt.
Svängde han mig ibland,
Trollades äfven fram
Mörker och lögn och skam,
Tårar och krig och brand.
Och såväl natt som dag
Droppade ur mitt sköt
Blod, som ifrån mig flöt
Under hans härskarslag.
Mycket fläckades jag,
Sliten och slö jag blef,
Men han med skärpa dref
Upp mig till nya slag.
Nu jag dock hvila får,
Sedan en annan slaf
Såsom hans trollarstaf
Tjänar se'n många år. —
Tager du mig i hand,
Svänger mig sakta kring,
Kan jag nog mången ting
Framtrolla — däribland:

Hvad du allt godt nog vill;
Hvad det ej undras — nå?

Hvad du får göra då,
När du ej vill stå still;
Hvem som väl sägas kan
Lida af skällfrosot;
Springare, hvilkens fot
Jorden ej värdig fann;
Sätt att försöka dra'
Framtidens förlåt opp;
Hvad genom dalen lopp;
Hvad bör väl växten ha;
Hvad, om man dig skall tro,
Du ock bör vara jämt;
Simplaste art af skämt;
Ett surrogat för bro;
Hvad bör du med hvar en;
Nämn så ett föremål,
Hvilket har tand af stål!
Ridderlig hofvets sven;
Hvad gjorde kisse, när
Honom du smekning gaf?
Hvad uppå stormigt haf
Människan likna lär;
Säg hvad dansösen gör
Månget, helt fjärlslätt!
Hvad som (och det med rätt)
Brottet nog med sig för;
Säg något renande!
Hvad du i köttet fann;
Och hvad den var minsann!
Något förpestande!
Hvad väl i allmänhet
Tiggaren med sig bär!
Hvad, när den klingar skär,
Härligast är man vet!
Något i kryddoväg!
Hvad när som skottet brann,
Tydligt hörde man!
En konjunktion mig säg!
Trollas nu fram till sist,
Någonting lysande,
Som ock kan värme ge —
Är det tillräckligt visst.

L—a.

Charad.

En världslig makt ibland de allra största
Ej utan skäl man nämna kan mitt första;